

ผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำ และโครงสร้างอำนาจในชุมชนอำเภอชายแดนภาคใต้

ร.ต.ต.สนม อูไรรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-128-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013762

17594601

THE INFLUENTIAL, THE ELITE AND THE COMMUNITY POWER STRUCTURE
IN A SOUTHERN BORDER DISTRICT

Pol.Sub.Lt.Sanom Urairag

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-128-3

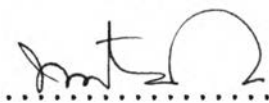
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำ และโครงสร้างอำนาจชุมชนในอำเภอชายแดนภาคใต้
โดย ร.ต.ต.สนม อุไรรักษ์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

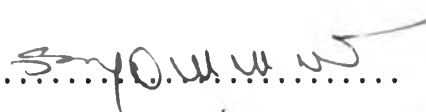
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจิตธานารักษ์)

สเม อูไรวัช, ร.ต.ต. : ผู้มีอิทธิพล, ชนชั้นนำ และโครงสร้างอำนาจในชุมชน
อำเภอชายแดนภาคใต้ (THE INFLUENTIAL, THE ELITE AND THE COMMUNITY
POWER STRUCTURE IN A SOUTHERN BORDER DISTRICT) อ.ที่ปรึกษา:
รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 277 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำคือใคร มีคุณสมบัติ
อะไรเป็นฐาน ใครมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในปัญหาและนโยบายของชุมชน โครงสร้าง
อำนาจและความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำในโครงสร้างอำนาจเป็นอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดที่อธิบายความเป็นผู้มีอิทธิพล ชนชั้นนำได้ดี
ที่สุด คือ การดำรงตำแหน่งและหรือความร่ำรวย 2. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการโดยเฉพาะ
ตำแหน่งนายกเทศมนตรีและนายอำเภอ เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในปัญหาและนโยบาย
ของชุมชน 3. โครงสร้างอำนาจชุมชนในอำเภอชายแดนภาคใต้มีลักษณะแบบปिरามิดโดยมีชนชั้น
นำจำวนน้อยเป็นผู้ตัดสินใจในชุมชน 4. ชนชั้นนำระดับสูงจะมีระดับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิท
สนมมากกว่าชนชั้นนำระดับต่ำ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังทำให้สามารถเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับความขัดแย้งกันระหว่าง
ชนชั้นนำที่เป็นทางการซึ่งมีฐานอำนาจมาจากระบบราชการ กับชนชั้นนำที่ไม่เป็นทางการซึ่งมีฐาน
อำนาจมาจากประชาชนแอ่สืบเนื่องมาจากที่มาของอำนาจต่างกัน

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา ..2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

SANOM URAIRAG, POL.SUB.LT. : THE INFLUENTIAL, THE ELITE AND THE COMMUNITY POWER STRUCTURE IN A SOUTHERN BORDER DISTRICT.
 THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, PH.D., ๑๑๗ pp.

This study was to analyze the specific social phenomenon in a community, these are; who are the influential group of people, the elite and what are their properties. Furthermore is to find out who have the privilege to make the decision concerning with the community's policy and its problems solving. The study also explains the relationship structure between the elite.

It was found that : 1. Official position and wealthy are fundamental for ones to be categorized as influential person or the elite 2. Official position like governor or sheriff have the highest privilege to make the decisions on community's policy 3. the community power structure is assumably viewed as pyramid shape with the elite on the top of it, this topping does the community's decision making 4. The higher level elite develop stronger relationship among themselves than the lower level ones do.

The study also yields the better understanding of the conflicts among the elite themselves and the conflict between the higher level elite on one side and the lower level elite accompanied with the people on the other.

มหาวิทยาลัย.....
 สาขาวิชา.....
 ปีการศึกษา.....

เลขมือชื่อผู้วิจัย.....
 เลขมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ, รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ บุคคลทั้งสามท่านที่กล่าวมาคือ บุคคลที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าที่ได้พยายามชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไข กำกับ ให้วิทยานิพนธ์นี้สามารถบรรลุถึงความสำเร็จของการวิจัยในครั้งนี้

พล.ต.ต.สุวรรณ สุวรรณเวโช, พ.ต.อ.อำนาจ เพชรศิริ คือ บุคคลที่ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาทำวิทยานิพนธ์อย่างจริงจังหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทิ้งช่วงไปนานในระหว่างรับราชการที่ชายแดนภาคใต้ และได้รับความช่วยเหลือจาก พ.ต.อ.ชาติร์ สุนทรศร, พ.ต.ท.วิรัช พยัคฆพันธ์, พ.ต.ท.อนุวัฒน์ บุญเกียรติ, พ.ต.ท.มานะ ฝั่งสุจริต, ร.ต.ท.หญิง รัชนิ อัจฉริยวงศ์กุล, ร.ต.ต.ประวิตร จิตรปัญญา, ส.ต.ท.สมบัติ ชื่นคนาकर, คุณนภาพรณ พุ่มกุมาร, และคุณอุทัยวรรณ ยาคุ่มภัย ตลอดจน พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน จากกองกำกับการศูนย์ประมวลข่าวสาร กรมตำรวจ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณพ่อทิม และคุณแม่ลิ้น คือบุคคลที่วางรากฐานสนับสนุนทุก ๆ ทางโดยตลอดทั้งการเรียนและการทำงาน และที่จะลืมไม่ได้ อาจารย์ สมอง อุไรรักษ์ พี่ชายของผู้วิจัย คือ ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ

หากปราศจากบุคคลต่อไปนี้ปัญหาอุปสรรคในการวิจัยคงมีอาจบรเทา ลุล่วงได้ คือ คุณนภาพร ปัญญาศักดิ์, สมจิต ปัญญาศักดิ์ และครอบครัวแห่งตระกูล "กนกวงสิวงศ์" ที่ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตลอดมา และสุดท้าย Mrs. Addington ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ California, U.S.A. คือ บุคคลที่เคยช่วยเหลือและส่งเสริมกำลังใจให้ผู้วิจัยอดทนและต่อสู้ในยามที่ผู้วิจัยเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายเธอ คือ บุคคลที่อยู่ในความทรงจำและระลึกนึกถึงสำหรับผู้วิจัยตลอดไป.

สนม อุไรรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
รายการรูปประกอบ	เ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 สภาพปัญหาวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย	4
1.3 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย	5
1.4 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	7
1.5 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย	11
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	14
1.7 ตัวแปรและการนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการ	16
1.8 ประโยชน์ของการวิจัย	22
1.9 วิธีการเสนอวิทยานิพนธ์	23
2 ระเบียบวิธีวิจัย	25
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
2.2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างประชากรและการคัดเลือกชนชั้นนำที่จะนำมาเป็น ผู้ให้ข้อมูล	28
2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
2.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำ	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
๓	แนววิเคราะห์ชนชั้นนำ อำนาจและโครงสร้างอำนาจในชุมชน	33
	๓.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับแนววิเคราะห์ชนชั้นนำ	34
	๓.2 ความหมายของชนชั้นนำ	40
	๓.3 โครงสร้างอำนาจในชุมชน	44
	๓.4 ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
4	ประวัติความเป็นมาและสภาพของชุมชนปัจจุบัน	58
	4.1 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	58
	4.2 วิวัฒนาการชุมชนเบตง	66
	4.3 สภาพทั่วไปชุมชนอำเภอเบตงในปัจจุบัน	69
	4.4 โครงสร้างทางสังคม	74
	4.5 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ	81
	4.6 โครงสร้างทางการเมืองการปกครอง	87
	4.7 สภาพปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองในชุมชนปัจจุบัน	94
5	การระบุนชนชั้นนำและคุณสมบัติของชนชั้นนำ	103
	5.1 การระบุนชนชั้นนำ	103
	5.2 คุณสมบัติของชนชั้นนำ	108
6	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติของชนชั้นนำกับประชาชน ...	168
7	ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชนชั้นนำและโครงสร้างอำนาจในชุมชน	193
	7.1 กรอบแนวความคิดพื้นฐานในการวิเคราะห์	193
	7.2 ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของชนชั้นนำ	196
	7.3 การศึกษาเฉพาะกรณี	203
	7.4 วิเคราะห์โครงสร้างอำนาจในชุมชนเบตง	216

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
8	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	228
8.1	สรุปผลการวิจัย	228
8.2	ข้อเสนอแนะ	231
บรรณานุกรม	234	
ภาคผนวก	239	
ก. ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์	240	
ข. แบบสอบถาม	264	
ประวัติผู้เขียน	277	

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
3.1	การเปรียบเทียบแนววิเคราะห์ชนชั้นนำยุค classic โดยสรุป	35
4.1	สถิติคิตัวของ สก.อ.เบตง	76
4.2	จำนวนผู้ประกอบการค้าธุรกิจพาณิชย์กรรมในรูปแบบต่าง ๆ	83
4.3	เขตการปกครองในอำเภอเบตง	88
4.4	แหล่งรายรับเทศบาลตำบลเบตงประจำปี พ.ศ.2530	91
5.1	การเปรียบเทียบระหว่างคะแนนของชนชั้นนำซึ่งถูกเสนอโดยประชาชนทั่วไปกับ ชนชั้นนำด้วยกัน	106
7.1	เปรียบเทียบการทดสอบระดับการรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างชนชั้นนำ ในชุมชนเบตง โดยใช้ t.test	222
ก.1	การหาค่า Pearson Correlation ของการระบุชนชั้นนำโดยกลุ่ม ชนชั้นนำและประชาชนในชุมชนเบตง.....	241
ก.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในระดับรายได้	243
ก.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน	244
ก.4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางการ	245
ก.5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางสังคม	246

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
3.1	การเปรียบเทียบแนววิเคราะห์ชั้นนำยุค classic โดยสรุป	35
4.1	สถิติคดีอาญาของ สภ.อ.เบตง	76
4.2	จำนวนผู้ประกอบการค้าธุรกิจพาณิชย์กรรมในรูปแบบต่าง ๆ	83
4.3	เขตการปกครองในอำเภอเบตง	88
4.4	แหล่งรายรับเทศบาลตำบลเบตงประจำปี พ.ศ.2530	91
5.1	การเปรียบเทียบระหว่างคะแนนของชนชั้นนำซึ่งถูกเสนอโดยประชาชนทั่วไปกับ ชนชั้นนำด้วยกัน	106
7.1	เปรียบเทียบการทดสอบระดับการรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างชนชั้นนำ ในชุมชนเบตง โดยใช้ t.test	222
ก.1	การหาค่า Pearson Correlation ของการระบุชนชั้นนำโดยกลุ่ม ชนชั้นนำและประชาชนในชุมชนเบตง.....	241
ก.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในระดับรายได้	243
ก.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน	244
ก.4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางการ	245
ก.5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการดำรงตำแหน่งทางสังคม	246
ก.6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการดำรงตำแหน่ง ทางธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม	247
ก.7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านระดับการศึกษา	248
ก.8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนด้านการเป็นสมาชิกองค์การ/ สมาคม/มูลนิธิ	249
ก.9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านอายุ	250
ก.10	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนด้านศาสนา	251
ก.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในการรับรู้ข่าวสาร ทางหนังสือพิมพ์	252

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ก.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านการรับรู้ข่าวสารทางวารสารนิตยสาร	253
ก.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านการรับรู้ข่าวสารทางวิทยุ-โทรทัศน์	254
ก.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	255
ก.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านสถานที่เกิด	256
ก.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านเชื้อชาติ	257
ก.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านเพศ	258
ก.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับประชาชนในด้านอาชีพ	259
ก.19	แสดง Choices Status ของชนชั้นนำในชุมชนอำเภอชายแดนภาคใต้โดยใช้วิธีการ Sociometric.....	260
ก.20	ค่าของ T ณ ระดับความมีนัยสำคัญต่างๆ.....	262

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
1.1	แสดงเขตชุมชนที่จะศึกษา	5
1.2	แผนที่การแสดงขอบเขตการศึกษา	6
1.3	แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามสรุปเป็นแนวความคิดในการวิจัย	21
4.1	แสดงแผนที่อำเภอในจังหวัดชายแดนภาคใต้	59
4.2	แสดงมุ่มต่าง ๆ ของชุมชนอำเภอเบตง	64
4.3	แสดงชุมชนเบตงในกระแสธารของสายหมอก	68
4.4	เส้นทางจากอำเภอเบตงไปจากจังหวัดยะลา ระยะทาง 140 กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา 600 กว่าโค้ง	70
4.5	สัญลักษณ์ของเมืองเบตงเต็มไปด้วยนกนางแอ่นนับล้านตัวที่มาจากไซบีเรีย ..	70
4.6	ตู้ไปรษณีย์สูงใหญ่ที่สุดในโลกสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2467 ตั้งอยู่สี่แยกบริเวณหอ นาฬิกาใจกลางเมือง	72
4.7	วัดพุทธาธิวาส และวิหารหลวงปู่ทวด เป็นวัดของคนไทยพุทธในอำเภอเบตง .	75
4.8	วัดกวนอิม และวัดมุลินี เป็นวัดของคนไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเบตง	77
4.9	แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของชุมชนเบตง	85
4.10	หลักเขตและบริเวณพรมแดนไทยมาเลเซียอยู่ห่างจากชุมชนเบตง 7 กิโลเมตร	92
4.11	สถานตัวเมืองโก๊ะระ เมืองชายแดนมาเลเซียซึ่งอยู่ติดกับชุมชนเบตงห่างจากพรมแดนไทย 4 กิโลเมตร	93
4.12	มุ่มหนึ่งของหลักเขตแดนไทยและมาเลเซียซึ่งอยู่ใต้สุดสยาม	93
4.13	แผนที่อันเป็นที่ตั้งของ จคม. บก.12 เขต 2 ในอำเภอเบตง	96
4.14	การรายงานตัวของกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย(จคม.) เมื่อ 28 เมษายน 2530 ที่บ้านบ่อน้ำร้อน ในภาพขณะไปรายงานตัว	96
4.15	บรรดาผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยกำลังขึ้นรถเข้าไปรายงานตัวที่บ้านบ่อน้ำร้อนเป็นจำนวนมาก	97
4.16	แสดงที่ตั้งของกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในอำเภอเบตงปัจจุบัน	100
4.17	ด่านพรมแดนเบตงที่อยู่ติดกับด่านตรวจคนเข้าเมืองของมาเลเซีย	102

รายการรูปประกอบ (ต่อ)

รูปที่		หน้า
5.1	อาคารที่ว่าการอำเภอเบตงหลังเก่าที่อยู่ในสภาพทรุดโทรมที่สร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2473	116
5.2	อาคารที่ว่าการอำเภอเบตงหลังใหม่สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2528	116
5.3	สภาพถนนสายเบตง-แว้ง ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการสร้างเพื่อใช้ในการติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส	118
5.4	สถานีตำรวจภูธรอำเภอเบตงซึ่งสร้างมาเป็นเวลานานปัจจุบันยังใช้การได้ดีอยู่	123
5.5	รูป ส.ค.ส. ของโจรคอมมิวนิสต์มาลาयाที่ส่งให้กับประชาชนทั่วไปและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในพื้นที่เป็นภาพของการแสดงละครที่นำออกตามหมู่บ้านต่าง ๆ	131
5.6	มัสยิดกลางอันเป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาอิสลามในอำเภอเบตง	134
5.7	การสัมมนากรรมการอิสลามประจำมัสยิดในอำเภอเบตง	134
5.8	วัดกวนอิมอันเป็นศูนย์รวมของคนไทยเชื้อสายจีน	142
5.9	คนไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเบตงกับพิธีแห่เจ้า	142
5.10	ที่ตั้งของ นนค.53 และลักษณะการปฏิบัติงาน	151
7.1	แสดงลักษณะของกลุ่มชนชั้นนำเบตงและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนชั้นนำ ...	202
7.2	วัดมุสลิมิฮ์อำเภอเบตงและสมาคมต่าง ๆ เข้าร่วมพิธีงานประจำปีของมุสลิมิฮ์ ..	211
7.3	แผ่นประกาศของ จคม.ที่ติดกับต้นยาง กับบริเวณค่ายพักชั่วคราวของ จคม. .	213
7.4	สิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ยึดได้จากค่ายพักของ จคม.ที่อำเภอเบตง	215
7.5	อาวุธปืนและกระสุนปืนที่ยึดได้จาก จคม.ในอำเภอเบตง	215
7.6	แสดงลักษณะโครงสร้างอำนาจชุมชนในอำเภอชายแดนภาคใต้	218
7.7	แสดงความสัมพันธ์ของชนชั้นนำระดับสูงกับชนชั้นนำระดับต่ำในชุมชนอำเภอเบตง โดยใช้วิธีการสังคมมิติ (Sociometry)	224